

BIOSTATEK VALEČ

Az agrártámogatások rendszeréből kilépő közösségi irányítású biogazdasági udvar.

Alapadatok

Név: Vojtěch Veselý

Elhelyezkedés: Valeč, Česko

Terület mérete: 12 ha bérelt föld

Alapítás éve: 2007

Fő tevékenységek: hús, zöldségek, gyümölcsök, sajt, tej és vaj előállítás

Web / Facebook / Twitter: <http://www.biostatek.cz/>

Vojtěch Veselý agrárökológiai gazdálkodó 2007-ben kezdett el művelni mintegy 12 hektáros elhagyott legelőt és gyümölcsöst a Karlovy Vary régióban található Valeč faluban. Vojtěch ekkor 28 éves volt, és arra törekedett, hogy életvitele világos, könnyű, igazságos és ezért környezeti szempontból fenntartható legyen. Ezt megelőzően sikerrel fejezte be tanulmányait a Károly Egyetem Protestáns Teológiai Fakultásán.

Vojtěch a Biostatek (biogazdaság) nevet használja. Az elnevezés nemcsak a friss és tartós növényi és állati eredetű élelmiszerek és italok előállítását, hanem feldolgozását és forgalmazását is tükrözi. A Biostatek olyan szinonimákkal azonosítható, mint az ökofarm, a szociális farm vagy a közösség által támogatott (KPZ) farm, az agrárerdészeti gazdaság, az autentikus vagy permakultúrás farm, illetve újabban a regeneratív gazdaság. Korábban a Biostatek földterületének fele a támogatási rendszerben működött, de Vojtěch úgy döntött, hogy 2021 végéig kilép a rendszerből, és 2022-től nem pályázik mezőgazdasági támogatásra, hanem a támogatási kereten kívül üzemelteti gazdaságát. Ennek oka, hogy úgy érzi, a területalapú támogatások rendszere nem igazságos, ezért nem kíván ebben részt venni.

Saját földdel nem rendelkezik, az egész földet az államtól, és a Földalapítványtól bérlő, illetve engedélye van a helyi szomszédok tulajdonában lévő földterületek használatára is. A sajtot, a szilvalekvárt, a bárányt, a mézet, a viaszt vagy a fagyút kizárólag az „Obživa” nevű zárt csoporthoz tartozó tagok számára szállítják. Az „Obživa” egy közösség által támogatott mezőgazdasági kezdeményezés, amelynek saját üzlete Prágában található. Vojtěch a termelő és a fogyasztó közötti kölcsönös bizalmi rendszert részesíti előnyben, ezért olyan termelési-értékesítési rendszerrel tud azonosulni, ahol az élelmiszerbiztonságot a termelők az egyeztetett módszerek szerint (részvételi garanciarendszerek) biztosítják.

Az eredeti egyéves veteményeskertet állandóvá alakították, ahol a Lyme-kór és a migrén kezelését, valamint az immunitást támogató, illetve más gyógynövényeket termesztnek. A labirintust is tartalmazó kert a tanya esztétikai fókusz, télen-nyáron csodálatos, díszes, egészséges, terápiás hatású, tele van pillangókkal, méhekkel, virágokkal, színekkel és illatokkal. Vojtěch önálló gazdaság kialakítására törekszik, ezért a kertben is fognak magokat. Ehhez olyan új megközelítés kialakítására volt szükség, ami lehetővé teszi, hogy a zöldségek termését, és magvait is betakaríthassák.

Az állatállomány 30 kézi fejű anyajuhból áll, amelyek legelőn, a gyümölcsösökben és az erdőkben legelnek. A gazdálkodói tevékenységük a magok elvetésétől, illetve a kisbárányok születésétől egészen a késztermékek (egy pohár vaj, egy vákuumozott báránycomb szelet, egy pohár zöld paradicsomos csusza) létrehozásáig szükséges valamennyi lépésre kiterjed. A mezőgazdasági termékek feldolgozása alapvetően az évszakokhoz kötődik. Nyáron gyakran használják a nyári konyhát, pizzakemencét, füstölőt, felszereléssel ellátott mongol jurtát, valamint számos hangulatos és népszerű kis, apró házat a patak körül.

Vojtěch környezeti szempontból fenntartható módon él, ez az egyik fő oka annak, hogy a tagok támogatják, és ebből kifolyólag azt is elfogadják, hogy a gazdaság a legszükségesebb jogszabályi minimumnak való megfelelést biztosítja. Igyekeznek elkerülni az államigazgatási szervek és akkreditált partnereik felügyeletét. Vojtěch úgy döntött, hogy maga mögött hagyja a mezőgazdasági támogatások világát, ezzel

arra az időszakra kíván tudatosan felkészülni, amikor már sem az EU, sem a nemzeti költségvetés nem támogatja az agrárszekort

A gazdaság részt vesz a Környezetvédelmi Minisztérium által kezdeményezett Környezetvédelmi Oktatás és Tudatosság programban, gyakornokokat toboroz a WWOOF-ból (Világméretű lehetőségek az ökológiai gazdaságokban), valamint önkénteseket fogad az EU Szolidaritási Testületén keresztül. A gazdaság szociális gazdaságként működik, helyi hátrányos helyzetű embereket foglalkoztat. Vojtěch megalapította az „EkoCamp Doupov” ökológiai táborhelyet, együttműködik a Povaleč zenei és kulturális fesztivállal.

Tíz év fiatal gazda egyesületi tagság után a kis- és családi gazdálkodók egyesületének tagja lett. Egyesületi tagként segítséget kapott a Vidékfejlesztési Program Fiatal Gazda intézkedés pályázatának előkészítéséhez.

Tizenöt évvel ezelőtt még csak egy zöld rét volt a Biostatek helyén. Ma a környék tele van apró épületekkel, amelyeket Vojtěch és vendégei, önkéntesei, gyakornokai építettek. Ma egy Lamborghini 55 DT traktor tulajdonosa. Vojtěch mintegy 40 ezer eurót kapott a vidékfejlesztési program keretében a fiatal mezőgazdák támogató programból, és mintegy 20 ezer eurót a „Vladař” Helyi Akciócsoporttól. Ez utóbbi támogatást feldolgozó létesítmény építésére fordították.

Vojtěch rendszeresen találkozik más környékbeli gazdákkal, de elvileg csak vész helyzetben vagy más szükség helyzetben segítenek egymásnak. Vojtěch maga irányítja a gazdaság napi működését. Gyakran kritizálja a hagyományos ipari és üzletorientált gazdálkodók gyakorlatát. Húsz év múlva ugyanazt akarja csinálni, mint ma, de lehet, hogy addigra a Biostatek már nem jelent másoknak inspirációt, hiszen több hasonló farm működik majd Csehországban és Európa szerte.

Fényképek:

Viability of small farms managed by young farmers under new "farm-to-fork" strategy (2020-1-CZ01-KA203-078495)

